

JONAS GARDELL

ÄLÄ KOSKAAN PYYHI
KYYNELEITÄ
PALJAIN KÄSIN

2. Sairaus

★ Johnny
Kniga

JONAS GARDELL

ÄLÄ KOSKAAN
PYYHI KYYNELIITÄ
PALJAIN KÄSIN

2. Sairaus

Suomentanut Otto Lappalainen

★
*Johnny
Kniga*

Alkuteos: *Torka aldrig tärar utan handskar – 2. Sjukdomen*
Norstedts, Stockholm 2013
Published by agreement with Norstedts Agency.
Copyright © Jonas Gardell 2013
Kansi: Pompe Hedengren
Kuva: Tuija Lindström

Sitaateissa on käytetty seuraavia käännöksiä:

Anton Tšehovin *Lokin* sitaatit Martti Anhavan suomennoksesta
Lokki / Vanja-eno / Kolme sisarta / Kirsikkatarha, Otava 1999.

Adolphe Adamin joululaulun *Oi jouluyö* suomalainen sanoitus:
Kyllikki Solanterä.

Virsisitaattien suomennokset Suomen evankelis-luterilaisen kirkon
Virsikirjasta, hyväksytty vuonna 1986.

John Newtonin sanoittaman hengellisen laulun *Oi armon ihme* sitaatti on Anna-
Majja Raittilan *Siiinin kannel* -kokoelmaan 1999 tekemästä suomennoksesta.
Vanhan testamentin käännöksenä on käytetty kirkon vuoden 1933 yleiskokouk-
sen hyväksymää – ja Jehovan todistajien käyttämää – käännöstä ja *Uuden testa-*
mentin osalta Jehovan todistajien vuonna 1975 julkaisemaa tarkistettua laitosta.

Karin Boyen runon *Evighet* käännös on romaanin suomentajan.

Johnny Kniga Kustannus
imprint of Werner Söderström Corporation
PL 314 (Korkeavuorenkatu 37), 00101 Helsinki
www.johnnykniga.fi
ISBN 978-951-0-40286-3
Painettu EU:ssa.

Jossain päin USA:ta sijaitsevassa sairaalassa oli 1980-luvun puolivälissä potilaana aids-infektiosairauteen kuolemassa oleva lapsi.

Lapsi oli perheensä hylkäämä, ja siksi aivan yksin.

Vuoteen pätyyn oli kiinnitetty ilmoitus.

Ei saa koskea.

On toivottoman harmaa päivä. Taivas, talot, valo, perheen pienen kolmion korkkimatot olohuonetta lukuun ottamatta – kaikki on harmaata.

Epämääräisen harmaata.

On sellainen päivä, jolloin kaikki vaikuttaa liikkumattomalta. Edes olohuoneen yhdessä nurkassa katosta riippuva puinen, kalalokkeja esittävä mobile ei liiku.

Jalkakäytävät ja kadut ovat jo vapautuneet lumesta, mutta koko talven hiekat ja sorat peittävät betonin ja asvaltin.

Kevään valo paljastaa, että asuntojen ikkunat ovat saastaiset; vasta nyt kun pakkaset ovat hellittäneet, niitä voi ryhtyä pesemään.

Sekin on jotenkin toivotonta.

Britta seisoo eilisen kotitutkiskeluillan jäljiltä keittiöön pesemättä jääneen astiakasan ääressä. He olivat kutsuneet mukaan pari perhettä seurakunnasta, syöneet vaatimattoman illallisen ja tutkineet sitten yhdessä Pyhää Kirjaa Herätkää!-lehden uusimman numeron ohjeiden pohjalta. Opintojen otsikkona oli ollut ”Arvosta paikkaasi kristillisessä seurakunnassa!”

Keittiön pöydällä lojuvat yhä Margaretan muistiinpanot. Tuon tytön tyyppillistä huolimattomuutta!

He ovat hänelle liian lepsuja. Mutta kaiken tapahtuneen jälkeen heillä ei ole ollut voimia ryhtyä ojentamaan häntä oikein toden teolla.

Ei niin tiukasti ja ankarasti kuin itse asiassa olisi tarpeen.

Moni asia on jäänyt silleen, kunhan kaikki vain pysyy koossa.

Siitä mitä nyt on jäljellä.

Brittasta tuntuu kuin hän olisi kaltevalla pinnalla, jolta hänen elämänsä koko sisältö luisuu jotenkin pois, ja hänellä on täysi työ pysyä itse pystyssä ja pidellä kaikkea paikoillaan.

Pelkästään paikoillaan.

Kun kaikki on koko ajan hajoamassa käsiin.

Jatkuvasti hajoamassa, ja hän, kaikin ruumiinvoimin ja kaiken käsiinsä haalien, yrittää pitää sitä koossa.

”Arvosta paikkaasi kristillisessä seurakunnassa!”

Oli kuin opintojen otsikko olisi ollut juuri häneen ja Ingmariin kohdistunut kehotus.

Arvosta paikkaasi!

Niin että se pysyy varmasti hallussasi. Niin että teitä ei jätetä ulkopuolelle. Niin että tekään ette joudu kadotukseen.

Joskus hänestä saattaa tuntua, että kaikki on kovin epäoikeudenmukaista.

Aivan kuin hän ja hänen miehensä eivät olisi olleet asialleen juuri niin omistautuneita, juuri niin uskollisia ja uhrautuvia kuin ikinä voisi vaatia. ”Ja jos oikea kätesi viettelee sinua, hakkaa se poikki ja heitä pois.”

Eivätkö he muka olleet tehneet juuri sen mitä pitikin, olakseen Jehovalle uskollisia ja pysyäkseen seurakunnassa hänen uskollisina palvelijoinaan.

Yhtä hyvinä kuin kuka muu tahansa.

Ja silti juuri heidän, hänen ja Ingmarin, oli elettävä murheen ja kaipuun tunnossa, ellei suorastaan epätoivossa, lohduttomuuden kalvaessa Brittaa kaiken aikaa ja antaessa maailman kaikkiin asioihin ja hänen kaikkiin pyrkimyksiinsä toivottomuuden kitkerän sivumaun – mutta lisäksi heidän oli kestettävä myös häpeä, katseet, moitteet, selän takaa kuuluvat kuiskailut, nenän nyripistelyt ja säälistelyt.

Sen vuoksi he ovat enää vain puoliksi ihmisiä.

Kaikkein pahinta on huomata, miten Ingmar on romahtanut.

Brittan komea, pystypäinen, ankara, asialleen omistautunut aviomies. Monien esikuva, yksi seurakunnan luotetuista miehistä, täydellä syyllä yksi heidän johtajistaan, kuten Pietari alkuseurakunnassa, kallio!

Ja katsokaa nyt häntä!

Murtunut mies. Joka kulkee kumarassa, vaikka on yhä elämänsä keskivaiheilla ja vaikka hänen pitäisi olla elämänuransa kukkuloilla.

”Arvosta paikkaasi kristillisessä seurakunnassa!”

Ingmar oli ollut vaiti koko tutkiskelun ajan.

Istunut nurkassa, ei tapansa mukaan pöydän päädyssä johtamassa puhetta ja opastamassa muita. Ei, vaan nurkassa, lyhyhistyneenä, siinä hän oli istunut, tehden huolellisesti muistiinpanoja, kuunnellen huolellisesti, aivan kuin hänen olisi näytettävä yhä uudelleen, kuinka hän nöyrtyi opettelemaan löytääkseen uudeleen oman paikkansa.

He olivat lukeneet Heprealaiskirjeen viimeisen luvun 17. jaetta: ”Olkaa tottelevaisia niille, jotka ottavat johdon teidän keskuudessaanne, ja olkaa alistuvaisia, sillä he valvovat teidän sielujanne sellaisina, jotka tulevat tekemään tilin, jotta he voisivat tehdä sitä iloiten eikä huokaillen, sillä tämä olisi teille vahingollista.”

Raamatun jakeeseen liittyvässä alaviitteessä todettiin, että sanatarkan käännöksen mukaan ”olkaa tottelevaiset” tarkoittaa itse asiassa: ”mukautukaa alinomaa heidän tahtoonsa”.

Siinä hänen miehensä nyt sinnittelee.

Ei enää tuo itsevarma, johtoaseman ottava, ankara, pystypäinen mies.

Vaan tottelevainen.

Joka mukautuu alinomaa muiden tahtoon.

On vain purtava hammasta.

Koska Ingmarin työ alkoi jo aamuviideltä, astioiden pesu on nyt jäänyt aamupäivään. He olivat kuitenkin päässeet vasta varsin myöhään nukkumaan.

Britta tiskaa täyden hiljaisuuden vallitessa. Allas on täynnä likaisen harmaata vettä.

Äkkiä kirjeluukku kolahtaa ja päivän posti putoaa asunnon oven sisäpuolelle vaimeasti tömähtäen.

Britta pitää tauon yksitoikkoisesta taloustyöstä, kuivaa käntensä esiliinaan ja menee eteiseen katsomaan postin.

Hän ei ole keskittynyt toimeensa lajitellessaan kirjeitä eikä sen vuoksi ole kunnolla valmistautunut – sekin on heikkoutta. Hän tietää, että hänen on oltava koko ajan tarkkana, jatkuvas-
ti varuillaan, asiasta oli ollut puhetta viimeksi edellisen päivän Raamatun tutkistelussa – silti hän ei ole asiaan valmistautunut huomattavasti sen yhtäkkiä, kirjeen.

Kuori on pojalle kovin tyyppillinen. Pitkänmallinen, hie-
man paksumpaa laatua. Luunhohtoinen.

Ja käsialan hän tunnistaa erittäin hyvin. Tasaista, selkeää, huoliteltua.

Brittan sydän alkaa pamppailla hallitsemattomasti. Vaisto-
maisesti hän katsoo olkansa yli varmistukseksi ettei kukaan huomaa, vaikka hän on yksin kotona.

Vaikka hän tietää, että joku kuitenkin näkee, ja hän tietää, että häntä koetellaan.

Ingmar ja Britta Nilsson
Hornsbruksgatan 15
117 34 Tukholma

Hän puristaa kirjettä tiukasti kädessään. Kaikki on suorastaan vihlaisevasti kohdallaan. Miksei olisi?

Mutta häneltä vaatii tavattomasti tarmoa häivyttää mielestään tietoisuus pojasta, niin että jo se havainto, että poika on kirjoittanut kuoreen heidän nimensä ja täydellisen osoitteen-
sa, miltei salpaa hänen hengityksensä.

Ja että pojan käsiala ei horju, että se on ennallaan.

Muuttumaton.

Tasapainoa on loputtoman vaikea pitää yllä. Pieninkin tönnäisy saisi Brittan horjumaan ja sortumaan. Hallitsemattoman huokauksen päästäen hän kääntää kuoren tietäen, ettei hänen pitäisi tehdä niin, ja hän lukee lähettäjän nimen tietäen, että hänen ei ole lupa tehdä niin.

Benjamin Nilsson, Svarvargatan 8, 2. krs, 112 49 Tukholma.

Puistatus kulkee hänen vartalonsa läpi ja hän sulkee silmänsä. Poika ei ainoastaan ole olemassa. Hän on tarkasti määritellyssä paikassa.

Aurinko lämmittää silmäluomia. On kesä. He ovat liikkeellä pienellä perämoottorilla varustetulla soutuveneellä ja ovat löytäneet tuulensuojaisen paikan erään saaren lahdesta. Margareta on nukahtanut Ingmarin vatsan päälle. Benjamin harjoittelee Brittan veljen vanhalla virvelillä.

”Äiti, katso!” poika huutaa ja kääntyy äitiä kohden näyttäkseen lahoa karahkaa, jonka hän on kelannut ylös. Hän säteilee onnessaan saatuaan puupalan. Hänen silmänsä säihkyvät

taivaansinisinä, hiukset hohtavat tummina, iho päivettyneenä. Äiti rakastaa poikaa niin syvästi, että se tekee hänelle kipeää.

Britta on kahden vaiheilla. Ummistaa silmänsä. Puristaa ne aivan kiinni.

Sitten hän huokaisee, vetää syvään henkeä ja menee makuuhuoneeseen, jossa on myös Ingmarin kirjoituspöytä. Hän avaa lukitun pöytälaatikon ja sujauttaa kirjeen sinne avaamattomana.

Hän pakottautuu pitämään kasvonsa peruslukemilla, niin että ei näytä tunteitaan, vaikka on yksin, vaikka ketään muuta ei ole paikalla, sillä hän tietää, että oikeastaan hän ei ole koskaan yksin, hän tietää että häntä koetellaan, ja jos hän ei selviydy siitä, hänkin voi menettää paikkansa kristillisessä seurakunnassa.

Laatikossa, johon hän tallettaa pojan avaamattoman kirjeen, on jo muutama muukin kirje, kirjoitettu samalla kauniilla, tasaisella käsialalla, osoitettu heille molemmille.

Ingmar ja Britta Nilsson
Hornsbruksgatan 15
117 34 Tukholma

Yhtään kirjettä ei ole avattu. Hän sulkee jälleen laatikon ja lukitsee sen.

Hän on selvinnyt kokeesta.

Viiime vuonna satoi yhtenä päivänä 90 millimetriä vettä kolmessa tunnissa. Herran tähden, kyse oli kuin vedenpaisumuksesta. Taivas repesi ja ryöppysi alas. Tuntui kuin Herra Jumala olisi kyllästynyt koppomilaispar-koihin ja halunnut hukuttaa heidät kaikki. Kauempana Skönerudin liepeillä huuhtoutui koko ratapenkka pois, eikä sen jälkeen rautatieliikenteestä voitu enää edes haaveilla. Sitä paitsi henkilöliikenne oli lopetettu vuonna 1985.

Ja asiat menevät toki huonompaan suuntaan, näin on tosiaan. Vanhan ruukkiyhteisön tienoilla oli elätelty tulevaisuudenuskoa vuosikymmenen alussa – 1981 oli itse asiassa rakennettu kymmenen uutta vuokra-asuntoa Koppomiin. Kymmenen! – mutta näin vuosikymmenen lopulla tunnelma on lannistuneempi.

Kuluneet vuodet ovat riuduttaneet seutua.

Monet yritykset ovat joutuneet lopettamaan toimintansa ja sulkemaan liiketilansa. Merkkifarkkuja ja lastenvaatteita myynyt Koppomin putiikki on poissa, samoin Kenkäkulma, radioliike ja paperikauppa.

Asukkaat ovat tosin osittain itse syypitä. He saavat syyttää itseään. Vaateostoksia ei useimmiten suinkaan tehty Koppomin putiikissa eikä jalkineita hankittu Kenkäkulmasta, vaan lähdettiin Arvikan Domukseen tai peräti suureen Karlstadiin, jossa on tuhkatiheään muotiputiikkeja ja kenkäkauppoja ja paljon muutakin.

Ja Café Philippines on vaihtanut taas omistajaa – ja nimeä. Siitä on itse asiassa vain muutama viikko.

Filippiiniläiseksotiikan tilalle on tullut muhevammin ruotsalaishenkinen Hjärnebagaren. Katsotaanpa vain, kuinka kauan tämä kestää.

Koppomissa eletään toukokuista aamua ja vuosi on 1989.

Halla lepää peltojen ja puutarhojen yllä. Halla lepää kirkkomaan muistokivien ja hautojen yllä.

Centrumhuset-rakennuksen yllä.

Thorin traktorihuollon, Uno X -huoltamon ja Shellin yllä.

Avatessaan kampaamoaan kymmenen tietämissä Astrid hytisee yhä liian ohuessa farkkutakissaan.

Sara kävelee aamutakissaan ja puukengät paljaissa jaloissaan hakemaan postilaatikosta Nya Wermlands -lehden.

Ruoho on huurteen peittämää ja ilma kirpeän kylmää, melkein kuin syyspäivänä.

Hän jouduttaa askeleitaan. Kietoo käsivarret rinnan korkeudelle.

Sorakäytävän suuntaisesti istutetut uudet päivänkakkarat ovat kuolleet.

Miten tyypillistä! Hän potkaisee yhtä tainta jalallaan, se on aivan kuin repsahtanut maata myöten, aivan kuin siitä olisi puhti tykkänään poissa. Hän huoahtaa ja palaa sisälle.

Harald syö aamiaista. Vielä työssä käydessään mies nousi aamulla aina varhain, myös viikonloppuisin. Aamukahvinsa

hän nautti viimeistään kuudelta. Mutta nykyään hän jää loikoilemaan, kello saa olla vaikka seitsemän tai puoli kahdeksan, ennen kuin hän on jalkeilla.

Sitten hän istuu aamiaisella pitkään. Oikein aikailee sen parissa. Asiat nyt vain ovat näin. Niinpä, Sara ei tiedä oikein arkipäivistä, sillä silloinhan hän käy työssä, mutta näin lauantaisin mies jää istuskelemaan miltei pariaksi tunniksi.

Sara ojentaa lehden hänelle.

Edellisenä päivänä tapahtui Oskarshamnissa lento-onnettomuus, jossa sai surmansa muiden muassa tukholmalainen sosiaalidemokraattinen poliitikko John-Olle Persson yhtenä kuudestatoista kuolonuhrista. Juuri vähän ennen laskeutumista lentokone oli menettänyt äkisti nopeuttaan ja pudonnut suoraan maahan. Kone räjähti törmäyksessä ja syttyi tuleen. Koneessa mukana olleet olivat kuolleet välittömästi.

Sekä Rapport että Aktuellt olivat lähettäneet ylimääräisiä uutisia pitkin päivää, ja Harald oli istunut liimautuneena television ääreen.

Tiistaina toukokuun 9. päivänä Nya Wermlands-Tidningenin etusivu käsittelee melkein pelkästään kauheaa lento-onnettomuutta. ”16 KUOLI LENTOTURMASSA”, kuuluu otsikko ja lentokoneen jäännöksiä esittävän kuvan sisään on sijoitettu valokuva 47-vuotiaasta Hans Rosengrenistä, joka oli karlstadilainen kansanedustaja ja Värmlannin johtavia poliitikkoja.

Sara istuu tuu pöydän pätyyn ja sivelee paahdetulle leivälle voita ja marmeladia raaputettuaan ensin lievästi palaneen pinnan pois.

”Jaaha”, hän toteaa napakasti, ”ja nyt kuolivat päivänkakatkin.”

Harald ei vastaa. Sara jatkaa, nyt vähän kipakammin.

”Minä sanoin, että oli liian aikaista istuttaa päivänkakkaroita. Mutta sinä se et kuuntele minua koskaan.”

Harald mutisee jotain tuskin kuuluvaa.

”Minä sanoin, että pitää odottaa. Täällä ei jäädä odottelemaan, sinä sanoit. Ne ovat kovin arkoja, ne päivänkakkarat, minä sanoin. Mutta sinun, sinun piti välttämättä lähteä istuttamaan niitä. Ja nyt ensimmäinen halla vei ne. Noin vain tiedoksesi.”

Harald katsahtaa ylös lehdestä.

”Kuusitoista kuollutta!” hän puuskahtaa.

”Kuusitoista! Tässä sanotaan, että putoamispaikka näytti sotatanterelta. Kaikki oli yhtä helvettiä, tulta ja savua kaikkialla! Mitä siihen voi sanoa? Sellaistahan ei tapahdu täällä! Ruotsissahan täällä ollaan. Täällä kaiken pitää olla, miten sen nyt sanoisin, turvallista.”

Hän kääntää sivua päästäkseen näkemästä tuota kurjuutta. Seuraavalla aukeamalla on otsikko: ”HOMOSEKSUAALEJA SYRJITÄÄN. HIV-POSITIIVISIA VAINOTAAN.”

Haraldin katseessa pilkkahtaa toivottomuutta, ja hän ummistaa silmänsä ollakseen näkemättä otsikkoa ja kääntää pikaisesti esiin uuden sivun toistaen samalla lohduttomasti: ”Sellaista ei tapahdu täällä!”

Sara pureskelee paahtoleipäänsä.

”Joskin toisaalta, hallaa toukokuussa”, hän jatkaa omia ajatuksiaan ottamatta Haraldia edes huomioon, ”miten typerää, ei toukokuussa pitäisi olla hallaa!”

Halla lepää Saran ja Haraldin puutarhan yllä.

Päivänkakkarat ovat kuolleet.

Oskarshamniin pudonneessa lentokoneessa olleet kuusitoista henkeä ovat vainajia, heidän joukossaan kansanedustaja Hans Rosengren Värmlannista ja maankuulu tukholmalaispoliitikko John-Olle Persson.

Halla lepää Koppomin yllä. Sen peltojen ja puutarhojen, sen konepajojen, pienyritysten ja liiketilojen yllä, olivatpa ne toiminnassa tai sulkeneet ovensa.

Eletään ihanan toukokuun alkua. Aikaa, jolloin talven on oltava jo voitettu ja kaiken on oltava kauneimmillaan.

Samaan aikaan Tukholmassa, monen sadan kilometrin päässä, makaa heidän rakas Rasmuksensa, heidän ainoa poikansa, Söder-sairaalan osaston 53 vuoteessa.

Hänen ihostaan törröttää tiputuslaitteita ja muoviletkuja, jotka siirtävät hänen elimistöönsä ravintoa ja kipulääkkeitä.

Hänestä ei ole enää jäljellä juuri mitään. Hän on 25-vuotias ja kuolemaisillaan.

Toukokuussa ei saa olla hallaa.

Muutamaa tuntia myöhemmin Britta on koonnut tarpeeksi puhtia istuutuakseen kirjoituspöydän ääreen. Hän on pessyt astiat, pyyhkinyt keittiön pinnat puhtaiksi, lakaissut, vienyt Margaretan muistiinpanot tytön huoneeseen. Lopulta ei ole muuta tekemistä.

Kirjoituspöytä on mahonkia ja peräisin Ingmarin isältä, joka toimi lääkärinä ennen eläkkeelle pääsyään. Pöytä oli hänen vastaanottohuoneessaan.

Ingmarin liityttyä Todistajiin hänen ja hänen vanhempiensa väliset yhteydet olivat ainoastaan kohteliaita ja satunnaisia.

Ingmar on toki tehnyt kaiken voitavansa saadakseen heidät mukaan seurakuntaan mutta he ovat pysyneet kylmäkiskoisina – pettyneimpinä siihen, että Ingmar ei ole koskaan ”tehnyt” mitään oman elämänsä suhteen, vaan on heidän mielestään ”tuhlannut sen menemään” Brittan ja seurakunnan vuoksi, heidän mielestään kun lääkärin pojalla on edellytykset muuhunkin kuin työskentelemään siivoojana – ja vuosien myötä appivanhemmat ovat etääntyneet kauemmas ja muuttuneet vieraisiksi.

Ikäväähän se on, mutta sellaista saattaa tapahtua. Britta ja Ingmar ovat tuskin ainoita seurakuntalaisia, jotka ovat joutuneet tekemään tällaisen uhrauksen.

Nyt Britta avaa keskimmäisen laatikon, jossa säilytetään paperia ja kirjoitusvälineitä. Hän ottaa esiin kirjepaperia ja kynän.

Hän pakottautuu tuntemaan ainoastaan itsehillintää ja siitä koituvaa levollisuutta.

Vaikka hän on aivan yksin, hänen kasvonsa eivät paljasta mitään.

Vaikka häntä olisikin tarkkailtu, hän olisi saanut osakseen hyväksyvän nyökkäyksen.

On tärkeää ajatella näin.

Että joka hetki on toimittava, reagoitava ja jopa tunnettava niin kuin on oikein ja hyväksyttyä.

Kuten kristityn kuuluu.

Hän kirjoittaa.

Tukholmassa 9.5.1989

Benjamin, poikani.

Olet taas kirjoittanut.

Olen pyytänyt ettet kirjoita ja pyydän sitä vielä kerran.

Kynä liukuu paperilla. Brittan käsiala on siroa, mutta hieman pingottunutta. Kirjoittaminen vie häneltä aikaa, vaikka hän tietää, mitä tekstissä on oltava.

”Sinun on ymmärrettävä”, hän jatkaa ja pitää sitten pienen tauon, tauon, jonka joku tarkkailija, joku ulkopuolinen olisi voinut tulkita epäroinniksi.

Se ei ole hyvä asia. Mutta siltikään hän ei voi välttää kynän lyhyttä seisahtumista, vaikka hän on kuinka terästytynyt,

jotta hänen vakaassa päättäväisyydessään ei ilmenisi pienintäkään säröä.

Hän jatkaa, nyt entistä hitaammin, aivan kuin venyttääkseen sanoja, tunnetta.

Rakastan sinua. Toivon, että voit hyvin.

Vielä uusi pysähdys, Jumala suokoon hänelle anteeksi! Hänen kätensä puristaa tiukasti kuulakärkikynää ja hän huomaa käden tärisevän, ja hän tietää myös tämän tärinän paljastavan hänet. Mutta hän ei mahda sille mitään, asiat nyt vain ovat näin.

Hän rakastaa poikaa!

Sitten, ilmeenkään värähtämättä hän lopettaa lauseen, aivan kuten hänen on käsketty tehdä, juuri niin uskollisesti, niin päättäväisesti kuin häneltä on vaadittu.

Hän rakastaa poikaa.

Mutta uskottelen itselleni, että sinua ei ole olemassa.

Taivas on kummallisen, uskomattoman sininen. Muutamassa päivässä kevät on luonut nahkansa ja muuttunut alkukesäksi. Eletään kesäkuun alkua 1986 ja lämpöasteita on 25. Syreenit kukkivat. Tuomet kukkivat. Jokaikinen pahuksen kukka kukkii, kuten Paul puuskahtaa onnessaan ja odotellessaan, että Seppo ja Lars-Åke ehtivät kuroa välimatkan umpeen.

Paul seisoo jalkojaan levottomasti siirrellen kiviportaiden yläpäässä matkalla Götgatanilta rinnettä ylös kohti Allhelgonalundenia, jossa Teatterikorkeakoulun tilat ovat. Käsissään hänellä on upea kukkalaite, jonka sellofaanikäärettä hän rapisuttaa kärsimättömästi porraskaidetta vasten. Hän huikkaa alaspäin Sepolle ja Lars-Åkelle, jotka kapuavat yhä portaita.

”Herran lettas sentään! Teatteri alkaa pian, uskokaa nyt!”

Seppo on tapojensa mukaan provosoitumatta Paulin sanoista. Hän ei koskaan ota niistä nokkiinsa.

Kävelykeppiä käyttävä Lars-Åke nousee vaivalloisesti portaita askelma kerrallaan. Seppo kulkee kärsivällisesti poikaystävänsä rinnalla, hänkin askelman kerrallaan, valmiina tarvittaessa ojentamaan käsivartensa Lars-Åken tueksi.

”Tämä vie oman aikansa.”

Lars-Åke puuskuttaa hengästyneenä ja joutuu pitämään lepotaukoa. Hän hymähtää pikaisesti, hämillään, kuin anteeksi pyydellen. Hänen otsansa on kauttaaltaan pienten hikipisaroiden peitossa.

”Aikamoinen nynnerö!” Paul kajauttaa armottomasti mäen päältä. Hän päivittelee silmät pyöreinä. ”Seppo, senkin pirulainen, pitääkö sinun aina lellii häntä!”

Noiden kahden homon sivuitse kulkee tuntematon paris-kunta. Ohikulkijoista kumpikaan ei ole kuulevinaan tai huomaavinaan mitään tavatonta, mutta itse tilanteessa heidän tiukka tuijotuksensa alas kohti porrasaskelmia antaa ymmärtää, että he näkivät ja kuulivat ja panivat asian merkille.

Sen tiesi heidän tavastaan tunkea liki toisiaan Lars-Åken ja Sepon oikealle puolelle ja melkein kompastua toistensa jalkoihin, aivan kuin hankkiakseen turvaetäisyyttä itsensä ja tuon merkillisesti hikoilevan, luonnottoman laihan, keppiin tukeutuvan miehen ja hänen kumppaninsa välille.

Siitä tavasta tietää asian laidan.

Heidän pelkonsa ja paheksuntansa on miltei käsin koskeltavaa.

Toisenlaista paheksuntaa kuin tavanomainen ”Piru vie, kaksi homoa, miten inhottavaa!” Tämä on pikemminkin tyyliin ”Huomasitko miltä hän näytti? Herran tähden, ei kai se tartu ilman kautta? Luuletko, että se homo oli koskenut porraskaiteeseen? Meidän pitää pestä kädet oikein kunnolla, kunhan ollaan kotona.”

Pikemminkin tämän tyyppistä paheksuntaa.

Seppo huutelee rinnettä ylöspäin Paulille.

”Onpa kauniita kukkia! Ovatko ne Bengtille?”

Paul katselee tyytyväisenä kukkalaitettaan.

He muodostavat eräänlaisen perheen. Arkkihomo Paul, Lars-Åke ja Seppo, rakkauksissaan alituisen pettyvä Reine ja kaunis Bengt, jonka tuleva ura teatteri- ja elokuvamaailman huipulla on tähtiin kirjoitettu.

He viettävät aina joulua Paulin luona.

Siellä tapasivat Rasmus ja Benjamin, nuoret rakastavaiset.

Maailma on nyt heidän jalkojensa juuressa ja tulevaisuus kuuluu heille.

Silloin sairaus saapuu kaupunkiin.

He kaikki ovat niin nuoria ja nuorina he myös kuolevat. Miltei jokainen.

Samaan saamarin homoruttoon.

Kirjassa kerrottu on todella tapahtunut.

Kauan sitten, Tukholman kaupungissa.

Nuoria miehiä sairastui, kuihtui ja kuoli pois.

Jonas Gardell oli yksi niistä, jotka selviytyivät.

Tämä on tarina hänestä ja hänen ystävistään.

»... romaanin lukeminen oli kiinnostava, ahdistava, hellyttävä, itkettävä, suututtava ja pakahduttava kokemus.»

Karoliina Timonen, Kirjava kammari, romaanitrilogian 1. osasta *Rakkaus*

